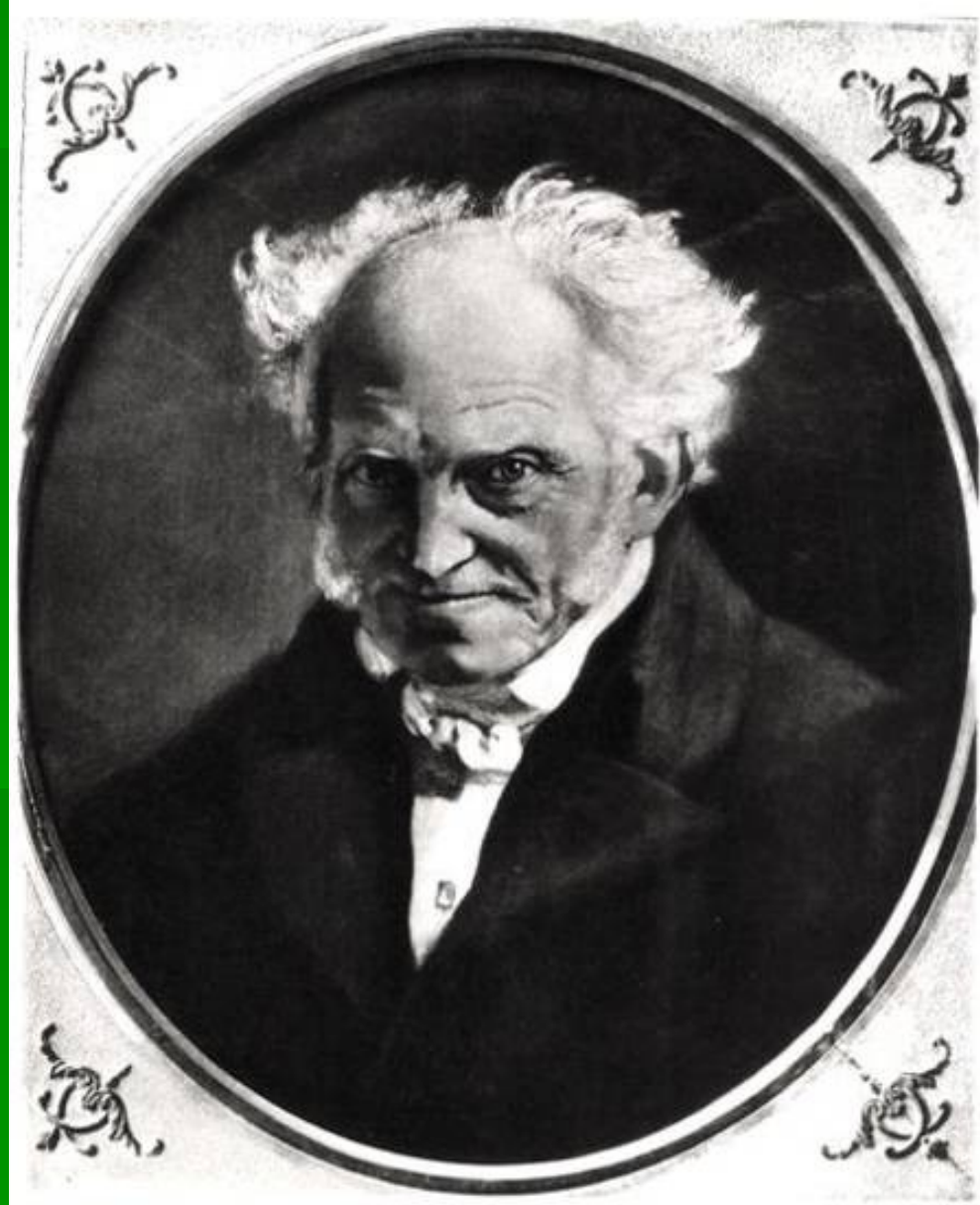

Liefdesverdriet

Over de filosofie van Schopenhauer

Arthur Schopenhauer (1788 - 1860)

Levensloop

- 15 jaar oud: rondreis door Europa
- 1805: vader verongelukt (zelfmoord?)
- 1813 proefschrift: “Über die vierfache Wurzel des Satzes vom zureichenden Grunde”
- 1819: Hoofdwerk “Die Welt als Wille und Vorstellung” (230 exemplaren verkocht)
- 1820: Kortstondig universitair docent (naast Hegel)
- 1851 eindelijk roem, met “Parerga und Paralipomena” (“Toevoegingen en naschriften”)

Tijdgenoten

- Immanuel Kant (1724 – 1804)
- Johann Wolfgang von Goethe (1749 – 1832)
- Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1770 – 1831)
- Franse revolutie (1789 - 1799)
- Charles Darwin (1809 – 1882) OOS 1859
- Søren Kierkegaard (1813 – 1855)
- Otto van Bismarck (1815 - 1898)
- Karl Marx (1818 – 1883) KM 1848

Opvattingen

- Basisstemming: pessimisme
- De mens is slaaf van zijn emoties
- Kritiek op Kant

Wat is de Wil?

- Kant: het “Ding an sich” is onkenbaar
- Schopenhauer: wij zijn een “Ding an sich” dat zichzelf kent
 - Wij kennen dus een stuk van de wereld van binnenuit
- Wij ervaren onszelf als gedreven door een wil
- De dingen van de wereld worden gedreven door een universele wil
 - Levende dingen: levenswil
 - Dode dingen: natuurwetenschappelijke wil

Over de liefde

- Waarom geen filosofisch onderwerp?
- Geest ondergeschikt aan het lichaam
- Fundamentele drijfveer: de wil tot leven
- Einddoel van liefdesbetrekkingen: samenstelling volgende generatie
- Dit doel belangrijker dan alle andere doelen in mensenleven

Bewust en onbewust

- Bewuste ondergeschikt aan onbewuste
- Onbewuste geregeerd door de wil tot leven
- Intellect gemotiveerd door wil
- Intellect onwetend van motieven
(onderscheid motieven en impulsen)
- Bewuste denken misleid om paringsdaad te accepteren

Partnerkeuze

- Doel: mooi en intelligent nageslacht
- Daartoe: eigen zwakheden compenseren met sterke punten van de ander
- De wil van de soort sterker dan persoonlijke interesses
- Persoonlijk geluk ondergeschikt aan voortbrengen gezonde kinderen
- Vandaar: matheid en somberheid na het vrijen

Liefdesverdriet

- Falen van de wil → ontreddering
- Verbreken van relatie: rationalisatie van onbewust negatief oordeel
- Onbewust oordeel geen maatstaf voor algemeen menselijke kwaliteiten
- Belangrijke boodschap van de natuur: geen onevenwichtig, disharmonisch en ongelukkig wezen verwekken

Levenswil

- De belangrijkste activiteiten in de natuur zijn gericht op voortplanting
- We bestaan niet om gelukkig te zijn
- Geen valse verwachtingen koesteren

Kunst en filosofie

- Kunst en filosofie: verobjectivering van persoonlijk lijden
- Omzetten van leed in kennis
- Mensen leren zichzelf beter begrijpen door kunstwerken
- Troost: jij bent niet de enige

Vragen

- Kan (filosofisch) nadenken over de liefde iets anders zijn dan te denken over het verwekken van nakomelingen?
- Wat is de taak van het bewuste denken in een mensenleven?
- Verschaft de gedachte “kennelijk zijn we niet geschikt om goede kindertjes te maken” werkelijk troost?
- Zouden we gelukkiger zijn zonder ons verstand?
- Welke rol speelt geluk voor ons?